

Opgave Assetmanagement

Portefeuillehouder(s):	Frank Jorna, Remco van Maurik
Organisatie:	Opgave Assetmanagement

Beleidsvelden

- Aanleg en onderhoud waterkeringen
- Inrichting en onderhoud watersystemen

Waar zijn we van

De missie van de opgave assetmanagement is staan voor professioneel beheer en onderhoud van onze infrastructuur waarmee we bijdragen aan de strategische (beleids-)doelen van Wetterskip Fryslân. Op basis van betrouwbare informatie maken we keuzes, waarbij we kijken naar de prestaties die van onze assets worden verwacht, naar de risico's die Wetterskip Fryslân loopt bij achterblijvende prestaties en naar de kosten die met onze assets gemoeid zijn.

De ambitie van assetmanagement is om de komende jaren goed inzicht te krijgen in ons areaal. Waar bevinden de assets zich, wat is hun conditie en onderhoudshistorie, welke beheerplannen zijn nodig voor instandhouding en hoe zijn processen en datamanagement georganiseerd? Voor goed assetmanagement zijn kennis en draagvlak in de organisatie nodig, maar ook eigenaarschap bij bestuur en organisatie en voldoende middelen. Hebben we het areaal goed in beeld, dan kunnen we scenario's ontwikkelen. Scenario's die verschillende prestatie- en risicoprofielen beschrijven, zowel voor de korte als de lange termijn. Het strategisch assetmanagement plan is in 2023 vastgesteld, en zal tussen 2023-2030 worden geïmplementeerd.

Trends en ontwikkelingen

Hoge vervangingsinvesteringen

Uit een inventarisatie in 2022 is gebleken dat onze vervangingsinvesteringen tot hogere lasten zullen leiden dan in het verleden het geval was. Dit komt doordat veel assets een geringe boekwaarde hebben, omdat ze in het verleden voor een symbolisch bedrag overgenomen zijn. Dat betekent echter dat er ook niet op afgeschreven wordt, terwijl dat na vervanging uiteraard wel het geval zal zijn. Ons strategisch assetmanagement is er op gericht de effecten daarvan zo goed mogelijk te beheersen. Daarnaast is bij de opgave Bedrijfsvoering onder de noemer "Toekomst bestendig en financieel gezond waterschap" een maatregel opgenomen die behelst dat het integraal financieel beleid in 2024 herzien wordt. Daarbij zal ook het effect van de hogere vervangingsinvesteringen worden meegenomen.

Vervanging onderhoudssysteem

In de bestuurlijke aanvraag voor het uitvoeringsplan integrale informatievoorziening hebben we de vervanging van het onderhoudsmanagementsysteem Maximo opgenomen. Dit project is enerzijds geïnitieerd omdat het huidige systeem aan het eind van de levensduur is, anderzijds maakt de vervanging van Maximo procesverbetering mogelijk voor zowel het onderhoudsproces als het assetmanagementproces, het project loopt van 2024 tot 2028. In 2024 ligt de focus op het technisch realiseren van het systeem en het ontwerpen van de processen.

Doelenboom

Assetmanagement draagt bij aan de strategische (beleids)doelen van Wetterskip Fryslân en het professioneel beheer van onze infrastructuur. Op basis van betrouwbare informatie (metingen, inspecties en monitoring) maken we keuzes. Daarbij kijken we naar de prestaties die we van onze assets verwachten de risico's die we bij achterblijvende prestaties lopen en naar de kosten die we voor onderhoud en vervanging moeten maken. De opgave Assetmanagement omvat de maatregelen die nodig zijn om assetmanagement binnen Wetterskip Fryslân verder te brengen, de noodzakelijke kennis erover te ontwikkelen en binnen de organisatie te delen.

Procesverbetering

Wat willen we bereiken?

Verbeteren proces beheer en onderhoud RWZI's

We gaan voor de rwzi's de gegevens van preventief onderhoud uniform verder vastleggen. Dit is een van de randvoorwaarden voor het opstellen van scenario's met verschillende afwegingen tussen kosten, risico's en prestaties.

Wat gaan we daar voor doen?

We hanteren voor alle assets een uniforme werkwijze voor preventief onderhoud

We zetten ons beleid voort wat voor 2024 betekent dat de gegevens voor preventief onderhoud voor de rwzi's, uniform zijn vastgelegd.

Informatiemanagement

Wat willen we bereiken?

Legger & beheerregister

Het leggerproces is aangepast, zodat een bijna continu verwerkingsstroom plaatsvindt. Hierdoor is het mogelijk de legger jaarlijks vast te stellen en is het eenvoudiger om nieuwe assetgroepen in de legger op te nemen. Het vastleggen van het gebied en de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud is essentieel voor het verkrijgen van inzicht in de omvang van ons werk. Zo is het ook het mogelijk om derden aan te spreken op hun verplichtingen.

Wat gaan we daar voor doen?

Stedelijk water

De data over stedelijk water moeten onderdeel gaan uitmaken van onze legger. Dat is op dit moment nog niet het geval. Bij stedelijk water gaat het om alle waterstaatswerken in stedelijk gebied. Met de gemeenten maken we afspraken over het overnemen van het onderhoud van de wateren en de kunstwerken in het bebouwd gebied. Deze afspraken over het onderhoud, de onderhoudsplicht, de normering en de dimensionering van de waterhuishoudkundige objecten nemen we op in de legger. Voor het onderhoud dat gemeenten zelf uitvoeren, krijgen ze een financiële vergoeding. De informatie die is nodig is voor het onderhoud van het stedelijk water, nemen we in het beheerregister op.

Momenteel worden beleidsregels voor het opstellen van de legger in stedelijk gebied opgesteld. In 2024 zullen zij worden vastgesteld door het AB. Overeenkomstig de uitgangspunten van deze beleidsregels zal in 2024 voor twee gemeenten de legger worden gewijzigd. Dit zal in nauwe samenwerking met deze twee gemeenten gebeuren.

Natuurvriendelijke oevers

Inzicht in het areaal aan natuurvriendelijke assets. Natuurvriendelijke assets zijn natuurvriendelijke oevers, vispassages, luwe ondiepe waterzones. Dit zijn voorzieningen die zijn aangelegd om de ecologische waterkwaliteit te verbeteren.

We nemen de natuurvriendelijke assets op in de legger. Die wordt in 2024 vastgesteld.

Walbeschoeiingen vaarwegen en overige oeverconstructies

We willen inzicht in de omvang, het type en de staat van onderhoud van alle oeverconstructies langs de boezem waar wij onderhoudsplichtig zijn. Alleen met deze informatie is het mogelijk om deze oeverconstructies op programmatische wijze te onderhouden.

Aan het eind van 2024 willen we alle verticale walbeschoeiingen langs vaarwegen in het beheerregister hebben opgenomen. In 2025 worden de overige oeverconstructies langs de overige wateren van de Friese boezem in het beheerregister opgenomen.

Wat willen we bereiken?

Schouw met artificiële intelligentie

Het slootonderhoud ontwikkelt in een rap tempo. Enerzijds moeten we steeds nadrukkelijker omgaan met periodes van droogte (vasthouden van water) of juist met hevige regenval (afvoeren van water), anderzijds moet bij het schonen van sloten steeds meer rekening gehouden worden met ecologie en biodiversiteit. Toezicht op tijdig en correct onderhoud is daarmee belangrijker dan ooit. Om het toezicht duurzaam en kosteneffectief uit te voeren willen we slimme technieken inzetten die ons daarbij ondersteunen. Met artificiële intelligentie (GeoAI) kunnen we (gedeeltelijk) op basis van lucht- of satellietbeelden toezicht houden.

Wat gaan we daar voor doen?

Artificiële intelligentie inzetten tijdens de schouw

In 2023 is in het westelijk deel van ons beheergebied ervaring opgedaan met deze techniek. In 2024 doen we dit in het oostelijk deel tijdens de schouw. Op basis hiervan wordt een business case opgesteld waarmee een keuze kan worden gemaakt over het al dan niet implementeren van GeoAI binnen het operationele proces.

Levenscyclus kostenmanagement

Wat willen we bereiken?

Kosten ontwikkelscenario's voor sifons

Veel sifons zijn in de jaren '70 en '80 aangelegd en hebben veelal een verwachte gemiddelde levensduur 50 jaar. De kans op falen de komende jaren steeds groter. Bij een deel van de sifons (sifons onder grote waterlopen of grotere diameter) heeft lekkage aanzienlijke gevolgen voor de omgeving en is herstellen moeilijk. Tot voor kort was het areaal qua omvang en staat van onderhoud niet goed in beeld, en waren geen kosten voor onderhoud en vervanging begroot. Sinds 2022 worden stappen gezet om dit te verbeteren.

Wat gaan we daar voor doen?

Pilot scenario analyse sifons

We doen onderzoek naar het aantal en de locatie van sifons om een representatief beeld te krijgen van de staat van onderhoud en wat de risico's en gevolgschade zijn bij falen.

In 2024 leveren we voor het gehele areaal aan sifons een aantal scenario's voor onderhoud en vervanging op, waaruit het bestuur kan kiezen. De voorgelegde scenario's zullen verschillen in de afweging tussen kosten, risico's en prestaties. Hierbij gebruiken we de in 2021 vastgestelde bedrijfsrisicomatrix.

Klimaatneutraal- circulair beheer & onderhoud

Wat willen we bereiken?

Fossielvrij onderhoud

Het klimaatneutraal programma omvat 5 sporen, spoor 2 betreft fossielvrij. Doelstelling van Wetterskip Fryslân is dat we in 2030 fossielvrij zijn bij onderhoud.

Wat gaan we daar voor doen?

Emissievrij materieel in 2030

In 2024 stellen we een routekaart en investeringsplan op voor de transitie naar emissievrij materieel richting 2030.

Wat willen we bereiken?

Grond-, weg- en waterwerken zijn in 2030 klimaatneutraal en circulair

Het klimaatneutraal programma omvat 5 sporen, spoor 4 betreft infrastructuur

Wat gaan we daar voor doen?

Vertaling assets in routekaart

We vertalen de opgestelde uitgangspunten van de assets om in 2030 klimaatneutraal- circulair te zijn naar een routekaart met bijbehorende acties.

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave Assetmanagement opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven.

Exploitatie

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Asset management						
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	281	287	290	292	294	297
Beheersinstrumenten waterkeringen	683	743	767	760	784	792
Beheersinstrumenten watersystemen	1.966	2.162	2.199	2.168	2.216	2.247
Eindtotaal	2.931	3.192	3.256	3.220	3.295	3.336